

СИЛАБУС навчальної дисципліни «ЕНЕРГІЯ ПРОГРЕСУ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень, другий (магістерський) рівень спеціальність Н6 Ветеринарна дисципліна
Код і найменування спеціальності	Для всіх здобувачів вищої освіти
Тип і назва освітньої програми	Для всіх здобувачів вищої освіти
Курс, семестр	2 курс, 4 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС –3, Загальна кількість годин – 90, із яких: лекцій –16 год., практичних занять – 14 год (для денної форми) лекцій - 2 год, практичних занять – 2 год (для заочної форми) Форма семестрового контролю – залік
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології
Контактні дані розробника (-ів)	Викладач: Галицька Марина Анатоліївна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля, e-mail: maryna.galytska@pdau.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/galytska-maryna-anatoliyivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Міжфакультетська вибіркова дисципліна
Компетентності	Загальні: ЗК 2. Вміння виявляти, ставити, вирішувати професійні та життєві проблеми на основі етикоестетичних міркувань (мотивів). ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність, бути критичним і самокритичним). ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, встановлення причиннонаслідкових зв'язків, уміння використовувати їх у професійній і соціальній діяльності.
Результати навчання	РН 16. Розуміти загальні та специфічні риси історичного, економічного, політичного та культурного розвитку України, Європи та світу; особливості функціонування, проблемні аспекти та перспективи міжнародних інтеграційних союзів; фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот; характеризувати туристичну галузь різних країн. РН 18. Демонструвати міждисциплінарний підхід та цілісний світогляд у вирішенні наукових проблем, що передбачає глибоке знання передових методологічних основ фундаментальних та прикладних наук й дає можливість переосмислювати та поглиблювати дану галузь в контексті біосферної парадигми розвитку суспільства.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

ОК передбачає набуття загальних компетентностей та комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: здатність до абстрактного мислення, пошук та аналіз інформації, спілкування з представниками інших професійних груп, робота в науковому контексті, долучення до професійної діяльності тощо. Формуванню навичок soft skills в межах освітньої компоненти сприяють сучасні методи й прийоми навчання, де ведеться робота в команді, що мотивує здобувачів вищої освіти до ініціативності, креативності, уміння управляти конфліктами, діяти соціально відповідально та свідомо, самоорганізації, виховання потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, формування умінь організаторської діяльності. Соціальні навички формуються також і під час проведення студентських наукових конференцій, участі у засіданнях гуртків, круглих столах, громадських заходах тощо.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

формування у здобувачів вищої освіти доктора філософії знань щодо гармонізації відносин природи і суспільства в умовах поглиблення глобалізаційних процесів та формування нових вимог до переходу на сталий розвиток; формування ефективної системи управління регіонами в контексті нової біосферної парадигми суспільних цінностей, наукових засад; формування екологоорієнтованої політики на локальному, регіональному та глобальному рівнях з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Хвильова концепція розвитку суспільства та еволюція рушійних сил суспільного прогресу.
Тема 2. Проблеми глобалізації і сталий розвиток. Сутнісні детермінанти управління сталим розвитком територій. Матерія як суб'єкт. Субстанція додаткової вартості.
Тема 3. Імплементация екологічних імперативів у регіональну, державну та глобальну політику. Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку.
Тема 4. Енергетичні джерела життя. Абсолютна додаткова вартість.
Тема 5. Екологічна свідомість особистості, як основа екологоорієнтованого розвитку суспільства. Програмно-цільовий підхід до забезпечення екологічної безпеки в контексті сталого розвитку держави.
Тема 6. Джерела фізичної економії. Основні закономірності формули енергії прогресу. Тема 7. Ноосфера та біосферної парадигма суспільних цінностей.
Тема 8. Наукові засади формування еколого-орієнтованої регіональної політики з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення; бесіда. Наочні методи: ілюстрування, спостереження. Практичні методи: виконання практичних робіт, робота з науковою літературою, використання програмних ресурсів. Самостійна робота без контролю викладача: завдання самостійної роботи. Методи з розвитку соціальних навичок: презентації, доповіді, робота в команді.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується заліком із занесенням у відомість обліку успішності.

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- *щодо термінів виконання т а перекладання*

Дедлайни та перекладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої

	<p>освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директора ННІ, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор ННІ своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу директора ННІ. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.</p>
<i>- щодо академічної доброчесності</i>	<p>Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p>
<i>- щодо відвідування занять</i>	<p>Навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.</p>
<i>- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</i>	<p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p>
<i>- щодо оскарження результатів оцінювання</i>	<p>Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора навчально-наукового інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях</p>

	<p>апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.</p>
--	--

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Pisarenko, P., Samojlik, M., Korchagin, O., Tsova, Yu. Strategic Management Directions of Solid Domestic Waste Sphere in the Poltava Region. Scientific Horizons, 2019, (1), P.3–10.
<https://sciencehorizon.com.ua/en/journals/1-74-2019/stratyegichni-napryami-upravlinnya-sferyouyupovodzhyennya-z-tvyerdimi-pobutovimi-vidkhamipoltavskogo-ryegionu>
2. Pysarenko, P.V., Samojlik, M.S., Plaksiienko, I.L., Kolesnikova, L.A. Conceptual framework for ensuring resource and environmental safety in the region. Theoretical and Applied Ecology, 2019, 2019(2), P. 137–142.
3. Руденко М. Енергія прогресу. Вибрані праці з економії, філософії і космології. Київ: ТОВ «Видавництво «КЛІО». 2015. 680 с.
4. Законодавство України [Електрон. ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
5. Міністерство розвитку громад та територій України [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://www.minregion.gov.ua/>
6. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://mepr.gov.ua/>
7. Цілі сталого розвитку та Україна [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/cilistalogo-rozvitku-ta-ukrayina>
8. Боголюбов В.М., Прилипко В.А. Стратегія сталого розвитку: навчальний посібник. Херсон: Олді-плюс, 2019. 322 с.
9. Зберовський О.В. Стратегія сталого розвитку людства: конспект лекцій. Кам'янське: Вид-во ДДГУ, 2021. 75 с.
10. Коржнев М.М. Природно-ресурсні основи сталого розвитку: підручник. Київ: Вид-во КНУ. 2020. 270 с.
11. Основи стійкого розвитку: навчальний посібник. За заг. ред. проф. Л.Г. Мельника. Суми: Університетська книга, 2019. 654 с.

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля протокол від 12 січня 2026 року № 19

**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
(для денної форми)**

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання вправ практичних робіт	Виконання завдань на самостійну роботу	Тестування	
Тема 1. Хвильова концепція розвитку суспільства та еволюція рушійних сил суспільного прогресу.	6	5	18	11
Тема 2. Проблеми глобалізації і сталий розвиток. Сутнісні детермінанти управління сталим розвитком територій. Матерія як суб'єкт. Субстанція додаткової вартості.	6	5		11
Тема 3. Імплементация екологічних імперативів у регіональну, державну та глобальну політику. Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку.	6	5		11
Тема 4. Енергетичні джерела життя. Абсолютна додаткова вартість.	6	5		11
Тема 5. Екологічна свідомість особистості, як основа екологоорієнтованого розвитку суспільства. Програмно-цільовий підхід до забезпечення екологічної безпеки в контексті сталого розвитку держави.	6	5		11
Тема 6. Джерела фізичної економії. Основні закономірності формули енергії прогресу.	6	5		11
Тема 7. Ноосфера та біосферної парадигма суспільних цінностей.	6	5		11
Тема 8. Наукові засади формування еколого-орієнтованої регіональної політики з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.		5		5
Разом	42	40	18	100

Критерії оцінювання для денної форми

Критерії оцінювання виконання вправ на практичних роботах:

6	Відмінне виконання практичної роботи та вільне знання теоретичної частини практичної роботи.
5	Добре виконання практичної роботи з невеликою кількістю неточностей, знання теоретичної частини практичної роботи.
4	Достатнє виконання практичної роботи з невеликою кількістю неточностей, посереднє знання теоретичної частини практичної роботи
2-3	Виконання практичної роботи задовольняє мінімальним критеріям, відсутні відповіді на питання теоретичної частини практичної роботи.

Критерії оцінювання виконання вправ на самостійну роботу:

5	Відмінне виконання самостійної роботи та вільне знання теоретичної частини роботи.
4	Достатнє виконання самостійної роботи з невеликою кількістю неточностей та добре знання теоретичної частини.
2-3	В цілому правильна робота з незначною кількістю помилок та поверхнєве знання теоретичної частини самостійної роботи
1	Виконання самостійної роботи задовольняє мінімальним критеріям, відсутні відповіді на додаткові питання.

Критерії оцінювання тестових завдань:

16-18	Здобувачем надано правильних відповідей не менше ніж на 90% питань
12 - 15	Здобувачем надано правильні відповіді не менше ніж на 75% питань
6 - 11	Здобувачем надано правильні відповіді не менше ніж на 60 % питань
0 - 6	Здобувачем надано правильні відповіді менше ніж на 30 % питань

**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
(для заочної форми)**

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання вправ практичних робіт	Виконання завдань на самостійну роботу	Тестування	
Тема 1. Хвильова концепція розвитку суспільства та еволюція рушійних сил суспільного прогресу.		8	24	8
Тема 2. Проблеми глобалізації і сталий розвиток. Сутнісні детермінанти управління сталим розвитком територій. Матерія як суб'єкт. Субстанція додаткової вартості.	12	8		8
Тема 3. Імплементация екологічних імперативів у регіональну, державну та глобальну політику. Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку.		8		8
Тема 4. Енергетичні джерела життя. Абсолютна додаткова вартість.		8		8
Тема 5. Екологічна свідомість особистості, як основа екологоорієнтованого розвитку суспільства. Програмно-цільовий підхід до забезпечення екологічної безпеки в контексті сталого розвитку держави.		8		8
Тема 6. Джерела фізичної економії. Основні закономірності формули енергії прогресу.		8		8
Тема 7. Ноосфера та біосферної парадигма суспільних цінностей.		8		8
Тема 8. Наукові засади формування еколого-орієнтованої регіональної політики з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.		8		8
Разом	12	64	24	100

Критерії оцінювання для заочної форми

Критерії оцінювання виконання вправ на практичних роботах:

10 - 12	Відмінне виконання практичної роботи та вільне знання теоретичної частини практичної роботи.
7 - 9	Добре виконання практичної роботи з невеликою кількістю неточностей, знання теоретичної частини практичної роботи.
4 - 6	Достатнє виконання практичної роботи з невеликою кількістю неточностей, посереднє знання теоретичної частини практичної роботи
2-3	Виконання практичної роботи задовольняє мінімальним критеріям, відсутні відповіді на питання теоретичної частини практичної роботи.

Критерії оцінювання виконання вправ на самостійну роботу:

8	Відмінне виконання самостійної роботи та вільне знання теоретичної частини роботи.
6-7	Достатнє виконання самостійної роботи з невеликою кількістю неточностей та добре знання теоретичної частини.
3-5	В цілому правильна робота з незначною кількістю помилок та поверхнєве знання теоретичної частини самостійної роботи
1-2	Виконання самостійної роботи задовольняє мінімальним критеріям, відсутні відповіді на додаткові питання.

Критерії оцінювання тестових завдань:

22-24	Здобувачем надано правильних відповідей не менше ніж на 90% питань
16 - 21	Здобувачем надано правильні відповіді не менше ніж на 75% питань
9 - 15	Здобувачем надано правильні відповіді не менше ніж на 60% питань
0 - 8	Здобувачем надано правильні відповіді менше ніж на 30 % питань